

SADZONY (28) *part praet pass pf i impf*

pf (20), *impf* (4), *pf a. impf* (4).

sadzony (20), **sadzón** (4), *sadzony a. sadzón* (4).

-a- (18), -ã- (1) *KochJez*; w formach złożonych -on- (5), -ón- (2); -on- *KochFrag, KochPhaen* (2), *ZawJeft*; -ón- *KochPam*; -on- : -ón- *KochPs* (1:1); w formach niezłożonych -on, -ona.

sg m N *sadzony* (5), *sadzón* (2); ~ (*attrib*) -ony (2); ~ (*praed*) -on (2). ♦ *D* *sadzónemu* (1). ♦ *A* *sadzony* (1). ♦ *f N* *sadzóna* (2), *sadzona* (2), *sadzón(a)* (4); ~ (*attrib*) -onã (2) *StryjWjaz, LatHar*, -ona (1) *KochJez*; ~ (*praed*) -ona (1). ♦ *A* *sadzóną* (1). ♦ *n N* *sadzóné* (1). ♦ *pl N subst* *sadzóné* (6); -é (1), -(e) (5). ♦ *G* *sadzonych* (1). ♦ *A subst* *sadzóné* (2); -é (1), -(e) (1).

Sł stp s.v. sadzić, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w. s.v. sadzić.

1. *pf i impf Umieszczony (umieszczany)* (11) : Iechałes potym ziemiã/ tãm gdzie Wilnã cicha Górę z wieku łádzónã/ potaiemnie łpycha Czyniãc łobie gošciniec *KochPam* 83.

sadzony na czym (1): Dziesiãta bramka [*tj. przybranie głowy*], w ktorey sã perly Orianłkie niemale, na Axamiczie czarnem łzadzone. *WyprKr* 32v.

sadzony miedzy czym (1): Feretow drugich Olm, na Křtałt roz, wkãłdim łełcz perel orianłkich okřaglich, Feretow drobniełřzich gęłto miedzi wietłfemy ładzonych niemalo *WyprKr* 19v.

a. *O osobach; przen* (1) :

Wyrażenie: »na sztych *sadzón* [*z kim*]« = *traktowany jak ktoś, porównywany z kimś* (1): list do X.Biskupa Przemyłskiego od Pana Marszałka Koronnego. [...] Proszę wm MMPana niech niebęde tak contemptus, zebych był nasztych *sadzón* zklechennym sługã wm *ActReg* 158.

b. *O sadzonkach roślin: umieszczony (umieszczany) w ziemi; sativus Mącz, Cn; satus Mącz* (6) : *Unciariae vites*, Rzadko ładzone winnice yãko by dwãnałtnã część yednego łtãyã przinołřzacy. *Mącz* 502b, 387a [2 r.].

W porównaniach (3): *KochPs* 192; *LatHar* 410; Powiedãiał/ że bãrżiey Iudałřzowã brodã Swieciłã/ niź pochodniał/ gdy łzedł do ogrodã. Kiedy Zydom hetmãnił/ Wiechã płomieniłta Więcey niź łwiecã lana pałãłã [...]. Iãko iãłkier nã łãkãch; [...] Iãko żołte fiiãłki ładzone w ogrodzie *KlonWor* 28.

Wyrażenie: »nowo *sadzony*« (1): Ociec łieddzie zã łwym łtołem/ A dżiateczki łtoiał kołem: By w buynym łãdzie łzieloné Oliwki nowo ładzoné. *KochPs* 192.

c. *O gęsiach* (1) :

Wyrażenie: »sadzone na jajcach« (1): Lepak gdy łie dziwował Albiciades iakoby on [*Sokrates*] tey łwey żenie to łłopotanie mogł łcirpieć, odpowiedział, á iakoż też ty możeńł gęłi ładzone na iayczach gdy krziczą zcirpieć *BielŻyw* 48.

2. *pf Ozdobiony nasadzonymi elementami; crustatus, diatretus, inductus, segmentatus, tessellatus, vermiculatus Cn [w tym: czym* (8)] (9) : Pierwsa Kosulka ze złotem, a szcarnim jãdwabiem perlamy *sadzona* *WyprKr* 35v, 35v, 36v [2 r.]; Czãpkã nã nim [*na królu*] Kłiãżęcza czywona s perlãmi/ Z Axãmitu/ ładzona nã krzyż kleynotãmi. *StryjWjaz* Cv; *KochJez* A3.

a. *Inkrustowany* (1) : Emblemata – Sztukwerk łtołarski cudnie ładzoni. *Calep* 358b; [Stół 1 *sadzony*, z deką na siedzeniu; stoły 2 wielkie w izbie *InwMieszcz* 1579 nr 222].

[*sadzony z czego*: zbudował Grzegorz papież XIII kaplicę tak piękną i kosztowną; [...] *wszystko z marmuru i z drogich kamieni sadzona RywKsięgi 209.*]

[*Wyrażenie*: »sadzona robota«: są w ty kaplicy ławki sadzone roboty bardzo misterne. Karzeł Piąty, kiedy tam był, nie chciał wierzyć, by to sadzona robota; nożem sztuczkę wyłupi(ł). *RywKsięgi 252.*]

b. *O nieboskłonie (2)* : *KochFrag 22*; Wízák ty [*Boże*] wízyftko możefz/ ínadź tobie nie fą áni Táyne niebá pięknemi fádzone gwiazdami Ani brzeg morzá *WitosłLut A6*.

3. *pf i impf (Z)**budowany, ułożony (układany)*; *structilis Mącz*; *constitutus Modrz*; *locatus JanStat (7)* : *Mącz 422c*; Zły człowiecze/ ípuftofzyłeś Polá nieprzerodzóné: Zwoiowałeś/ wywróciłeś Miáltá pięknie fádzóné. *KochPs 12*; A ták/ gdy kmieć w leśie/ gdzie wieś ma bydź fádzoná/ wolność weźmie/ nie będzie mógl z íwéy roléy íe rułzyć/ aż piérwéy rolą wypráwi *SarnStat 655*.

sadzony czym [= jak] (1): Gdzie fię zálíę zbierze wiele tych gośpodarzow z czeládzia íwoia [!]/ y domow wiele/ tám bywáią Miáltá ábo mnoftwo domow/ vlicámi porządnie fádzone *ModrzBaz 2v*.

Przen [na czym] (1) : Íáko ná morzu odmiennóść mamy/ Bo dziś ípokoynie w nawách pływámy: Ockniefz íye/ álic nawálnóść frogá Obaczyfz [...]. Obraz żywotá małz wyráżony: Y ná niepewnym gruncie fádzony *ZawJeft 31*.

a. *O gwiazdozbiorach (2)* : IEft íełcze y drugi znák nád Skopem włożony/ Ponížéy Andromedy trzykátém fádzony: Deltoton íwym imięniém Grékowie miánuią *KochPhaen 9, 19*.

4. *impf Więżiony (1)* : A fádzon téż nikt bydź nie ma [*Captivari etiam nullus nobilium debet JanStat 123*]/ íedno práwem przekonány wedle ítátutów y Przywileiów. *SarnStat 66*.

Synonimy: **1.** *kładziony*; **2.** *ochędożony, ozdobiony*; **3.** *budowany, zbudowany*; **4.** *więziony*.

Cf [**NIESADZONY**] (*Errata*), **SADZIĆ**

JR, (LW, MC, MN)